

ГРОМАДА

ПРОБЛЕМИ
ГРОМАДСЬКОГО
ЖИТТЯ

ВИДАВЕЦЬ *ИНЖ. С. СОЗОНТІВ*
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

ADRESSE :

ГРОМАДА
5, Rue Gasnier Guy
PARIS XX

Рік 2.

ч. 26.

ВИХОДІТЬ
ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

N° 2

СІЧЕНЬ 1949
(ДРУГЕ ЧИСЛО)

ПЕРЕДПЛАТА :

Квартально 150 фр.
Піврічно 270 фр.
На рік 500 фр.

c/c Paris 565.800

ГРОМАДА

COLLECTION
BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S. SOZONTIV

ВІД ВИКОННОГО ОРГАНУ Української Національної Ради

(З приводу 30-тих роковин Соборності України)

22 січня минає 30 років з дня, в якому нова українська історія завершилася своїм найвищим осисом. 22 січня 1919 року рішенням вільнообраного народного представництва, Трудового Конгресу України, на підставі постанови Української Національної Ради Західно-Української Народної Республіки з 3 січня 1919 року та акту Директорії Української Народної Республіки з 22 січня 1919 року проголошено в Києві об'єднання, собору українську державу. Четвертий Універсал Центральної Ради з 22 січня 1918 року і Перший Листопад, створюючи незалежні східно і західно українські республіки, дали підвалини під те завершення державної будови.

Після укладу другої української козацької держави українська нація пробудилася на початку минулого століття справді окраденою на погаринці. Її провідна верства в

великій частині перешла до чужих займанців. Тоді наше національне відродження мало своєю головною метою наново здобути втрачену душу. Господарську і політичну незалежність. Це дало нам змогу визвольної праці і боротьби 1918 і початку 20-го століття, а революція 1917 і наступних років з її великими даними, зверненнями 22 січня 1919 року — до остаточного державно-правного оформлення і соборності нації праці і боротьби поновили.

Оце адже і так історія Мрії Українського народу. Про справдані вий суспільний діл про самовизволення, в свободній українській землі. Оце український дух остаточно склав із себе дугу, нахилений ростом наверх розумом. Задумано по всій Україні вийшло слово. Слободна вий — саме 30 років тому в січні 1918 року, виставою українського народу і рішенням його вільно-

ного уряду визволена з під російського ярма, Українська Автокефальна Православна Церква могла разом із цією Українською Католицькою Церквою Західної України,класти основи і того, праведного миру в душі народу. І як остаточне завершення тих подій прийшло постановлення двох українських держав і злиття їх в одну соборну республіку — 22 січня 1919 року.

Всі українці, де б вони не були, на батьківщині чи на чужині, на волі чи в тюрмах і засланнях, в тяжкій праці чи в кривавім бою з ворогом, — в той пропам'ятний день 22 січня

повторятимуть незабутні слова великих документів : IV-го Універсалу з 22 січня 1918 року :

«Від нині Українська Народня Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною державою Українського Народу»

І слова проголошення Директорії УНР 22 січня 1919 року :

«Від нині зливаються в одну вінами відділені одна від другої частини України — Галичина, Буковина, Закарпаття і Придніпрянська Україна в одну велику Україну. Спозналися відвічні мрії, для яких

жили і за які вмирали найкращі сини України. Від нині є тільки одна незалежна Українська Народня Республіка».

В той дорогій і спільний для всіх українців — на батьківщині і на скитальщині, вільних і невільних — пам'яті, розкиданих по всьому світу переживаємо в дні 22 січня нашу вже нерозривну єдність, якої не знищать ніякі зазіхання теперішніх і колишніх займандів. Хай же в почутті тієї єдності зміцніється тверде рішення побороти всі сили, що намагаються повернути колесо історії назад і зробити ті акти це-

A NOS AMIS FRANÇAIS

22 JANVIER 1918 - 1919

Le 22 Janvier 1918 le Parlement de l'Ukraine — la Rada Centrale Ukrainienne, Parlement librement constitué à Kiev, capitale de notre Pays, proclama l'indépendance de la République Démocratique Ukrainienne.

Le 22 Janvier 1919, dans la même ville, le Congrès Pan-Ukrainien, auquel prirent part les représentants mandatés de toutes les provinces Ukrainiennes, y compris les représentants de l'Ukraine Occidentale, — proclama l'unification de toutes les terres Ukrainiennes en une seule République Démocratique Ukrainienne.

Cette date du 22 Janvier est devenue dorénavant une *Fête Nationale Ukrainienne* que tous nos compatriotes, dispersés de par le monde, commémorent solennellement, dans un esprit d'union, de compréhension mutuelle et d'espérance de voir un jour leur Patrie, meurtrie par l'ennemi, libre et heureuse.

Ces dates historiques dans la vie de la Nation Ukrainienne ne sont que l'expression de sa volonté séculaire de vivre indépendante. Depuis l'époque éloignée de la puissance des Grands Princes de Kiev dont la France garde le souvenir (le mariage de la fille du Grand Prince Ukrainien Yaroslav avec Henri 1er, Roi de l'Ile de France), l'Ukraine suivit pendant des siècles un chemin semé de lumière et d'ombre, de moments d'épanouissement glorieux et de

défaites douloureuses, mais jamais elle ne faiblit dans sa volonté inébranlable de vivre libre.

Décrivant la brillante période de l'histoire Ukrainienne à l'époque des Hetmans Cosaques (XVI-XVIII siècles) Voltaire, dans son « Histoire de Charles XII », s'exprime ainsi : « L'Ukraine a aspiré toujours à être libre ». Ces paroles du célèbre Français, furent la louange pour l'Ukraine. Victor Hugo dans son poème « Mazeppa » n'a-t-il pas dit : « Il court, il vole, il tombe et il se relève Roi ». Quelle belle expression pour illustrer l'histoire mouvementée et colorée de notre Nation.

Remarquons en passant que dans la langue Ukrainienne le mot « Volia » a deux sens et exprime deux notions distinctes, mais liées dans la mentalité ukrainienne : « Liberté » et « Volonté ». Destin ou hasard ?

Après la révolution de 1917, l'Ukraine se releva, constitua son propre Gouvernement, et commença à organiser sa vie indépendante tout en faisant front à l'impérialisme russe qui, sous le masque des bolchéviks, se rua contre notre jeune Etat, à peine consolidé. Sous la conduite de son Héros National Simon Petlura, l'Ukraine lutta farouchement contre les envahisseurs russes pendant quatre dures années (1917 - 1921). Sans secours de l'étranger, incomprise et délaissée à son propre sort, l'Ukraine succomba de nou-

veau, mais son esprit et son âme restèrent fidèles à ses traditions millénaires de l'amour de la liberté. Le peuple Ukrainien, se trouvant sous l'occupation moscovite, la plus abjecte et la plus inhumaine que l'histoire ait connue, continua la lutte pour sa liberté. Ni les persécutions, ni les privations imposées, ni les peines subies n'éteignirent pas le feu sacré dans les masses de notre Nation pour se libérer du joug étranger, qu'il soit russe, qu'il soit polonais ou qu'il soit germanique. A la place de centaines et de milles des Ukrainiens, déportés ou exterminés par l'ennemi, le tchernoziom Ukrainien donne naissance à des millions de nouveaux patriotes, résolus et décidés, qui mettent au défi les usurpateurs étrangers et leurs armées d'occupation.

Ce jour d'anniversaire de la proclamation de l'indépendance, ce jour de la Fête Nationale, tous les Ukrainiens, recueillis devant la mémoire de leurs frères, tombés au champ d'honneur, suppliciés dans les caves de NKVD ou de Gestapo, où morts dans les camps terribles de concentration de l'immense empire soviétique, tous les Ukrainiens espèrent fermement et inébranlablement que le jour de la victoire de sa liberté viendra et que l'Ukraine trouvera sa place parmi les autres Nations libres.

C'est pourquoi ce jour d'anniversaire tous les Ukrainiens, la tête haute et le cœur ferme, chantent en chœur avec enthousiasme et avec une profonde conviction leur hymne national :

« L'Ukraine n'est pas morte, Ni sa Gloire, ni sa Liberté... »

дійсними. Адже знову український дух у неволі й українські церкви у московській полоні. І знову замість вільного демократичного суспільно-господарського ладу на наших землях нове чуже панство і нове кріпацтво. І місце української самостійної держави зайняла, для обману світу примарна ніби українська, совєтська республіка.

Тож на нас, українців на чужині, лежить великий обов'язок супроти батьківщини в ярмі і бою: обов'язок зберегти прапори і заповіти січня 1918-1919 років. Мусимо тут, хоч у злиднях, але в свободніших умовах, розбудувати і поглибити 30 років тому здобуту свободу і єдність духа, не піддаючися чужим підшептам, що намагаються знову розділити нас і розсварити, щоби і далі держати наш народ у неволі.

Мусимо зберегти і поглиблювати нашу політичну єдність, не допускаючи ворогові на втіху до нового розбиття на воюючі між собою групи. Українське організоване громадянство достойно вшанувало великі роковини Самостійності і Соборності України, створивши одне політичне представництво нашого народу — Українську Національну Раду.

Українська Національна Рада донесе неспляжними прапорами тих славних днів аж до свободної батьківщини, щоб передати їх нашому народові, у по віки вже одній Самостійній і Соборній Українській Державі.

Хай живе Український Народ!

Хай живе Самостійна Соборна Українська Народна Республіка!

На чужині, в січні 1949 року.

ВІДПОВІДЬ Виконного Органу УНР На Новорічні привітання

Виконний Орган УНРади висловлює щиро подяку українським організаціям, установам і окремим особам за надіслані привітання і побажання з нагоди Різдвяних Свят і Нового Року.

Виконний Орган з великим задоволенням вітає той факт, що наше організоване громадянство у всіх країнах світа, де є українські еміграційні осередки, однодушно висловилося за всебічну підтримку Української Національної Ради як представництва українського народу в його боротьбі за державну незалежність. Так само на українських землях, під окупаційною вла-

Архиєпископ Мстислав Скрипник

Як відомо Високопреосвященний Мстислав був делегований Святим Синодом Української Автокефальної Православної Церкви до Канади, де його було обрано архиєпископом УАПЦ всієї Канади. Тепер осідаємося, що українські православні в США обрали Владика Мстислава своїм душпастирем. Таким чином Владика Мстислава матиме тепер під своєю духовною опікою до 120,000 вірних в Канаді та до 40,000 вірних архиєпископії Сполучених Штатів Північної Америки.

дою Совєтської Москви, вістка про створення Української Національної Ради знайшла прихильний відгук і оживила надію на наше визволення.

Все це дає підставу вірити, що визвольна боротьба і праця всіх діючих українських національних сил як найскорше приведе нас до остаточної перемоги і відновлення Самостійної Соборної України.

Виконний Орган вірить, що свідомі українські громадяне як на рідних землях так і на чужині стоятимуть і нададуть на сторожі єдності наших національних сил і всебічно будуть допомагати українському національно-державному центрові в його тяжкій і відповідальній праці.

ВИКОННИЙ ОРГАН

Української Національної Ради

Дня 15 січня 1949 року

Свято Державності — це підсумок усіх зусиль нашої багатої біксової історії. Свято Державності — це твердий ґрунт під нашими ногами в сучасному. Свято Державності — це широко відчинені ворота на ясний і освітлений Сонцем Волі шлях майбутнього.

Щиро дякуємо всім тим, що ласкаво надіслали свої привітання Видавництву «Громада» або особисто видавцеві його, С. Созонтову. — Особливо дякуємо всім тим нашим передплатникам, що вирівняли при цій нагоді післяплату за 1948 р., або надіслали передплату на 1949 рік.

С. СОЗОНТІВ

Дирекція Видавництва

V-та КОНФЕРЕНЦІЯ

Українських Громадських Центральних Установ, яка відбулася в Лондоні в дні 31 грудня 1948 - 3 січня 1949 р.

В дні 31. XII 1948 — 3. I. 1949 відбулася в Лондоні в приміщенні Союзу Українців у Великій Британії, на підставі постанови КОУДК з осідком в Аугсбурзі, V-та Конференція українських громадських центральних установ, на яку запрошено всі українські центральні установи в Європі, Азії й Африці — з метою остаточного оформлення Координаційного Осередку цих установ.

Конференція покликана до життя такий Координаційний Осередок і затвердила його статут.

Осередок, повна статутова назва якого звучить: «Координаційний Осередок Українських Громадських Центральних Установ» (КОУГЦУ) є надбудовою українських громадських центральних установ, що діють поза українськими землями в країнах Європи, Азії та Африки.

На Конференцію приїхали представники центральних українських громадських установ з дев'яти країн і ці представники, підписавши статут Осередку КОУГЦУ, стали членами основниками цього Осередку. Статут підписали делегації таких центральних українських громадських установ: Бельгії (УДК), Великої Британії (СУБ), Голландії (Українська Громада), Італії (УДК), Німеччини (ЦПУЕ), Франції (Український Центральний Громадський Комітет), Швейцарії (УДК), Швеції (Українська Громада).

Згідно з статутом, метою КОУГЦУ є:

1. Координувати діяльність існуючих центральних громадських установ — своїх членів.
2. Допомогати творенню центральних допомогів громадських установ у тих країнах, де їх немає, а де живуть українці.
3. Репрезентувати назовні українські громадські і допомогово-харитативні установи.
4. Дбати про збереження етичних основ нашого громадського життя та українського правопорядку.
5. Полагоджувати спірні справи між центральними українськими usernames в різних країнах, якщо для цього знайдеться потреба.

Місцем осідку для Осередку Конференція визначила, тимчасово, місто Лондон.

Згідно з статутом обрано органи Осередку та Ділового Секретаря в такому складі:

Президія КОУГЦУ:

Голова Президії — п. Василь Мудрий (ЦПУЕ Німеччина), Заст. Голови — п. Богдан Панчук (СУБ Вел. Британії), Секретар Президії — інж. Андрій Кішка (УДК Бельгії), Члени Президії: 1. інж. Симон Созонів (УІГ Комітет Франції) 2. о. Др. Іван Прашко (УДК Італія).

Контрольна Комісія: Голова: проф. Михайло Ветухів (ЦПУЕ Німеччина), Заст. Голови — п. Іван

Попович (УІГК Франція), Секретар — Мтр. Маріан Дзюба (УДК Бельгії). Заступники членів Контрольної Комісії: 1. п. Валеріан Федорчук (Українська Громада Швеція), 2. п. Ярослав Пришляк (УДК Бельгії).

Діловий Секретар: п. Юрій Сальський (Лондон).

Конференція заслухала звіти з діяльності поодиноких крайових центрів, з яких стверджено з вдовolenням постійний поступ в розбудові та зміцненні нашого організованого життя на чужині, завершенням чого є створення УНРади.

Під час дискусій піднісся цілий ряд справ, розв'язання та ведення яких має ввійти в план праці новообраної Президії Осередку та Ділового Секретаріату.

Матеріальне забезпечення Осередку має бути оперте в головній мірі на членських внесках центральних крайових українських установ — членів КОУГЦУ. Всі члени-основники КОУГЦУ устами своїх делегатів зобов'язалися сплачувати місячно свої членські внески. Делегації Італії і Швеції сплатили відразу свої членські вкладки на кілька місяців наперед.

Свої наради Конференція оформила в ряді резолюцій, в головній мірі ділового характеру. Окремою постановою Конференція винесла подяку Бритійському Урядові за зроблення всіх можливих полегш делегатам в одержанні віз на приїзд до Вел. Британії, як також за позитивну розв'язку справи долі полонених, невелика група яких мала бути виселена до Німеччини.

ПРОЦЕС ВІКТОРА КРАВЧЕНКА В ПАРИЖІ

Як відомо, 24 січня ц. р. в Парижі має відбутися процес Віктора Кравченка проти французького тижневика «Les Lettres Françaises». Читачі пригадують, в чому полягає справа. Цей французький тижневик умістив статтю одного з своїх дописувачів із Америки, в якій автор статті нападає на Віктора Кравченка (автора книжки «Я вибрав свободу»), обвинувачуючи його в неправді, і в наклепах на Советський Союз і т. д. У відповідь на це В. Кравченко вчинив позов у французькому суді. Перший процес було відкладено на жовтень 1948 р.: редакція цього французького тижневика заявила, що вона не може викрити автора інкримінованої статті, бо тоді цей автор буде об'єктом переслідувань з боку американської влади. Тоді адвокат В. Кравченка притягнув до суду саму редакцію цього тижневика, яка повинна відповідати за все, що міститься в його органі. Цей процес призначено на 24 січня ц. р. Треба додати, що процес обіцяє бути сенсаційним.

Вістка про цей процес сколихнула світову громадську опінію. Само собою зрозуміло, що й українські кола теж живо зацікавилися цією справою, а деякі навіть занадто.

Мусимо пояснити останнє наше твердження. Ми признаємо, що книжка В. Кравченка «Я вибрав свободу», яскраво й талановито написана, виконала свою роль: розкрити правдиве обличчя того соціального режиму, який панує на теренах СРСР. Вона допомогла світовій громадській опінії усталити правдиве відношення до цього нелюдського режиму. І на цьому українці повинні були поставити саму звичайну крапку. Бо ані в своїй книжці, ані в своїх виступах перед пресою В. Кравченко, хоч має українське прізвище, хоч походить з України, де провів більшу частину свого життя, — він ніде і ніколи не признався до українства, вважав себе росіянином, і ані раз не висловив ніякого прихильного відношення до української проблеми і до українського визвольного

руху. А в Парижі, на пресовій конференції 11 січня ц. р., на запити, поставлені йому українцями, відносно української проблеми, В. Кравченко ясно й недвозначно заявив, що він є противником самостійної України й ніколи не погодиться на відірвання України від Советської Росії.

Ми думаємо, що ці його заяви мусіли б вичерпати в декого з українців їх ризиковно надмірний інтерес до справи процесу Кравченка. — При таких умовах наставлення процесу й самого Кравченка, що нині стали наявними, було б найвищим думати, що нагода процесу дасть надто велику можливість підняти українську справу перед світовою опінією. Книжка Кравченка та його процес безперечно розвіють легенду про щастя советських громадян «під сонцем Сталінської Конституції». Але ні його книжка, ні його процес не дадуть українцям того, що їм треба: підтвердження нашого морального права на наше вільне державне життя. Будьмо обережні, щоб наші добрі карти не грали чужої гри.

Впані Ольга Петлюра, Вдови по сл. п. Головному Отамані Симоні Петлюрі — в оточенні Управи «Союзу Українок у Франції» — на вечері «Тесі Українки».

«Союз Українок у Франції» влаштував у неділю 19 грудня м. р. в великій залі при rue Madame, 61, Святочний Вечір у 35-річчя смерті Лесі Українки. Свято відкрила вступним словом голова Товариства п. м-р. Ірина Квини, вітаючи на початку достойну Гостю, Впаню Ольгу Петлюру, яку прийшли зустріли сердечними оплесками й квітами. Опісля

сценічні картини з дитячих літ Лесі Українки. Ю. Косача : «Лесива провесна» з фортепианним супроводом проф. Лисенка захопили глядачів талановитою грою п. Родіони Галайко в ролі Касандри та Гені Браєрів-ли в ролі Лесі.

Близькими й глибоко сприйнятими були по них слова про Лесю Українку молодой поетки,

п. Діма Номич, що чітко передала героїзм і силу, мужність і думі-м'ям, глибокі думи та пристрости почувань у парі з візкістю почуттів, найбільшою достаттю української землі. «Горить моє серце» та «Проліски» (муз. Товати євкого) найкращі таланти у творчості в «Союзі» улюбленої сівачки паризької публіки, оп. арт. Жері Пйотрович. Першу частину програми закінчив текноматорський виступ п. Неоділи Василюв, що з пильною й сильною перелата трагічний патос «Упустив». Новорою експресії й міцних хвилювань була мистецька рецитація «Ритмів» і «Хвилі» у виконанні п. Родіони Галайко. Свіжо й дебедивно звучали «Трагедія» й «Мрі» в рецитативнім дівлязні п. п. Олександри Кукловської та Ні. п. Миколетко, які виявили драматичний хист і вміння мистецької техніки слова. Та безперечно найбільш репрезентативною точкою вечора була і спеціалізація «Гришніці». Прольог перед завісою — передаючи переконливо п'єстику образів, виголосила п. Діма Номич. Вона теж опісля як Хвора-Гришніця створила справді високомистецький образ. Глибоко парт. серіозом була п. Соня Луція, якої спеціальний дебют у ролі Червоні пройшов незвичайно вдало. На закінчення програми бездоганно виголосила «Казку про Ведета» Гіструля Браєрівна.

С. Б.

С. СОЗОНТІВ

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРЕСИ З КРАВЧЕНКОМ

11-го січня місяця о 4 год. по обіді відбулася конференція преси з Віктором Кравченком, автором книжки «Я вибрав свободу», в «Салі Жеографі» на бульварі Сен-Жермен. Ця зала добре відома українському громадянству, бо там відбувалося чимало українських імпрес і національних святкувань. Вже коло 3-ї години на бульварі Сен-Жермен, а особливо біля ч. 184, з'явилась поважна кількість поліцистів в уніформі, а ще більше в цивільно. Видно, що конференція кимось режисується. Про рекламність цієї конференції свідчило й те, що вже біля 3 год. появилися десятки синєастів з апаратами, а ще більше фотографів різних журналів.

Публіка була й тервенціональна. Біля 4-ї години бічними дверима ввійшов так довго очікуваний В. Кравченко.

Дивне враження робить ця людина. Перш за все, неслов'янський тип, з напояженою й покритою кучерями головою, з червоними повіками, певний в собі аж через міру. — і, так з боку, нагадує актора з губерніяльного театру, що виїхав на гастролі на провінцію. Закопали фото-апарати, закрутилися під команду одного жвавого оператора чисельні кіно-апарати, при чому «господин» Кравченко мусів говорити для зном-

ки (з листка) по-англійськи.

Ця процедура повторювалась декілька разів. За якісь 15-20 хвилин удалося все таки втихомирити й синєастів і фотографів, які фотографували Кравченка і спереду і ззаду. На деякий час забрели йша Кравченка в суміаку кімнату, а всім присутнім роздали кімнату, а всім присутнім роздали відуковані французькою мовою декларації для преси. Коли знову появилися на сцені Кравченко, то було запропоновано присутнім давати запитання, на які Кравченко погоджувався відповісти. Питання, як і сама конференція, відбувались, не зважаючи на закладистий «диріжизм», в хаотичному безпорядку. Ставилися різного роду питання : хто допмагав Кравченкові писати цю книжку? хто його матеріально підтримував і підтримує? які були його військові зобов'язання по відношенню до Совєтської Росії в момент, коли він «вибрав свободу» і чи не думав він, що його жінка буде свідчити проти нього? чи не робило йому рекламу Гестано? чи не було на нього атаків? чи не було для нього погроз перед тим, як він сюди прийшов? і багато інших. Було поставлено питання : чи Україна є дійсно федеративною республікою, чи колонією? На всі ці питання Кравченко відповідав або по-англійськи, або по-московськи. Що-

до англійської мови, то це можемо сказати чи тоді була добра, а щодо московської, то рова була мовою ан і москани, які українці, що говорять московською мовою, а було щось тресте... Щодо питань українців, то він відповів загально, являючи відхилення від дискусії на цю тему, що Україна є повісас і інших прав автономної республіки й що, коли еманіаується, то це «русским народом», а «совєтской властью», і що і він і в цьому назі не може погодитися і розривається на куски «моєї рідни». Роздали їм портрети цього самого Віктора Кравченка. Якіс та портрети був Віктор Кравченко, то та сцені був хтось інший, а як та сцені був Кравченко, то та портрети це не Кравченко.

На мене запитали з міста :

Про яку рідну ви говорите? Він за злобою, тикаючи пальцем, закричав :

Не хочу ему отвечать на его вопрос.

Надіслали ми йому ще питання в справах українських, та й щодо нього персонально, якої він національності — чи руський, чи український, чи якийсь іншої національності і чому він стоїть за інтересах сьогоднішньої Совєтської Росії. Чи через брак часу, чи з якихось інших причин, не зважаючи на те, що ці питання були неактовими, а підписави нами, п. Кравченко поспішив закрити конференцію й не дав нам відповіди. — Свідчимо, що то не є козачий сміх.

НА МІЖНАРОДНІ ТЕМИ

ДОВІРЛИВІСТЬ ЧИ ОПТИМІЗМ

Великого розголосу викликала в усіх англо-саксонських країнах заява президента Трумана на приватньому сніданку в Канзас Сіті, де він сказав, що « ССРСР загрожує мирові тому, що тримається такої системи моралі, яка не є мораллю. Я певний, що коли б російський народ, який є великим народом, мав би змогу дати себе почути з власної волі нам не було б чого боятися ». Цією фразою президент Труман, ніби, натякнув, що в Кремлі є великі розходження, що там є велика течія, яка змагається за порозуміння з США. Американські газети, ухопившись за цю фразу, нагадали ще одне речення президента Трумана з часів виборчої кампанії, коли він сказав, що « Я люблю цього старого Джо (себ-то Сталіна) : це добрячий тип, але він є в'язнем Політбюро ». Розпочалася полеміка на цю тему, як в американських, так і в англійських газетах, але як говорять телеграми з Вашингтону, в оточенню президента дуже пильнують, щоб цей оптимізм Трумана не обернувся у «засліплення».

Ми бачили, що з часу закінчення війни політика США визначалася справді великою довірливістю відносно ССРСР, і дуже поволі ця довірливість танула по мірі того, як американці на ділі, так би мовити, « знайомилися » із методами советської політики. Спочатку це викликало у них здивування, потім нерозуміння, далі обурення, а потім і рішучі контр-акції. Після того, як ці контр-акції було переведено в рішучий спосіб, остання заява президента Трумана викликає нове здивування у всьому світу. Невже того всього матеріалу, що посідають США замало, щоб врешті устійнити своє відношення до Советів? Невже після усіх фактів, докоханих більшовиками чи то у взаємних стосунках з США, чи то у відношеннях до держав сателітів, чи то на міжнародньому полі, не вжити виявів замало, щоб переконати президента Трумана в тому, що жадне мирне полагодження з советами не є можливе ?

Ми не входимо в те, чи є справді розходження в поглядах серед членів Політбюро чи ні. Ми знаємо лише, що якби розходження там не були, все одно Сталін тримав би руку звернувши і своїх планів і своїх намірів він не змінив. І в цьому відношенні більше реальним і правдивим є погляд лорда Вансітарта, бувшого підсекретаря закордонних справ. На запитання — чи він вірить у розходження

поміж членами Політбюро і чи там є поміж ними такі, що не ставляться вороже до Заходу, лорд Вансітарт відповів : «Згадка президента Трумана що-до розходжень у москвинському Політбюро сама по собі є річчю давно званою. Ми подібне чули й раніше. Наприклад, відносно Гітлера і його генералів, і ми знаємо, що сталося. І я в те не вірю, я скорше думаю, що це пропаганда вигадана самими Советами, щоб збити з пантелику людей доброї волі. Всякі інформації про політичні розходження в тоталітарних країнах мусять бути прийняті з найбільшою резервою. Ми мусимо навчитися в ці часи бути більш обережними. Мало є різниці поміж німецьким фюрером і советським фюрером, і ні в тій, ні в другій системі немає місця для збочення. Диктатор говорить: « Як що вам не подобається те, що я роблю, то вам буде кінець ». Тому не є можливим якийсь розкол у тоталітарних державах ».

Мусимо ствердити, що лорд Вансітарт має глибоку і життєву рацію. В умовах советського режиму — щоб не думали члени Політбюро, але чи не дії советських політиків йтимуть таки по лінії Сталіна. А ту лінію ми знаємо, і вона не змінна: розбиття демократичного світу — підбиття під єдину московську руку всіх без винятку.

Але у твердженнях президента Трумана є ще один момент, на який мусимо звернути увагу. Він не раз висловлював, як це робили і деякі політики Заходу, таку думку: мовляв, і російський народ стогне під диктатурою і терпить усі невгоди тоталітарного режиму. Тому, мовляв, як би там змінили політичні умови, то тоді російський народ був би чистим і благородним. Ми далекі від того, що можна було б трактувати наше становище до Росії, як шовіністичне, але ми внажемо на безперечний факт, що сьогодні під Советами російський народ є упривілейований, що по ньому мусять рівнятися всі інші народи ССРСР, що російська мова є панівною мовою в ССРСР, що Сталін вишов переможцем з цієї війни лише завдяки тому, що заграв на російському націоналізмі, і що розвиток цього російського імперіалістичного націоналізму не вгасає й зараз, а навпаки протікає і поширюється.

Аджеж завдяки цьому напрому в бік російського націоналізму Сталін придбав собі симпатії і прихильників серед російської еміграції по цілому світі, бо росіяне чи то

під Советами, чи то за кордоном відчували спільну мову і спільний пульс у затриманню «єдиної й неделимої» Росії.

І тому всякі трактування російського народу, як поневоленого, нещасного й пригніченого — не відповідають дійсності. Навпаки — російський народ не тільки в межах Советської імперії, а навіть і серед держав-сателітів став народом півним, народом пожелувачем, а не народом поневоленням. І в цьому світлі заява президента Трумана про те, що коли б дати волю російському народові, то, мовляв, він був би, як ягня — мусить бути трактована, як вияв неправильного розуміння тих всіх процесів, які сталися на просторах ССРСР. Ми розуміємо добре серце і благородність президента Трумана, але в даному випадку це добре серце і благородність чуття не може стосуватися до Советів, які вважатимуть ці вияви і сприймуть їх, як прояв слабкості американського президента.

Сильнішою і вразливішою для советів була заява Кеннета Ройла, військового міністра США, про те, що в ССРСР 13 мільйонів людей знаходяться в концентраційних таборах, а саме: дев'ять мільйонів росіян (туди очевидно зачисляє К. Ройл і українців. М. А.), два мільйони німців, два мільйони поляків, чехів та інших національностей. На цю заяву Совети відразу зареагували і подали «спростовання», правда, цілком голословне, мовляв, ця заява є «неправдою і наклепом на ССРСР». Видко, що Кеннет Ройл вдарив в болюче місце Советів.

КИТАЙСЬКА ПЛУТАНІНА ЯСНІШАЄ

Події в Китаї розвивалися своїм чередом. Чанг-Кай-Шек, бачучи, що він не зможе спинити наступ червоних китайців, які вже опанували твердо Північний Китай, запропонував був їм перемир'я. Але те перемир'я, по довгій мовчанці, Мао-Тсе-Тунг, провідник китайських комуністів відкинув, очевидно на пораду Москви. А тепер він запропонував сам перемир'я, виставивши вісім точок, як умови. Серед тих умов — демісія Чанг-Кай-Шека, розпуск Куомінтанга, арешти «воєнних злочинців», і переслідування «ворогів народу». Умови такі, що на них видко московську печатку.

Отже після опублікування цих умов становище в Китаї яснішає. Легенди про «гуманний» режим червоних комуністів розвіюються, як туман, і проступає ясно на світ Божий однаковий штамп «made in Moscow» на теренах Китаю. Яке буде до цього відношення Сполучених Штатів, по демісії Маршала, та Великої Британії — будемо бачити. Але гадаємо, що чим яснішим стане ситуація в Китаї, тим яснішим і буде те відношення. М. АНТУСЬ

ФРАНЦІЯ

КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКИХ КОЛЯДОК

На третій день Свят Різдва Христового, 9 січня ц. р., в Українській Православній Церкві в Парижі відбувся традиційний концерт колядок хору «Пісня Рідного Краю» під провідом п. К. Миколайчука. Програм концерту склали колядки та шедрівки гармонізовані К. Стеценком, О. Кошицем, В. Ступницьким та М. Лисенком. Концерт було закінчено співом «Боже Великий, Єдиний!». Всі колядки й шедрівки виконано було по мистецькому, з великим розумінням змісту кожної колядки й з чудовою настроєвістю. Щира дяка як диригентів, так і всім учасникам хору, що цим концертом дали велике задоволення присутнім слухачам.

Успіх концерту був не тільки моральний. На заклик представників Парафіяльної Ради присутні склали на користь Церкви суму понад 9.000 франків.

СВЯТО ЯЛИНКИ

в Дитячій Українській Четверговій Школі м. Парижа

В неділю 16 січня ц. р. Дитяча Українська Четвергова Школа влаштувала для дітей Свято Ялинки, яке відбулося о 3-ій год. пополудні в приміщенні на rue Madame, 61.

Свято відкрив дитячий хор під керівництвом о. Жолкевича. В національних убраннях, мило і впевнено, виконали діти багато українських пісень і колядок. Хор співав «по дорослому», тобто не в унісон, а по голосах, і це ще більш говорило за ту дійсно велику роботу й любов до неї, виявлену керівниками по вивченню пісні, якщо прийняти на увагу, що тут були діти від 4-ох до 13-ти років. Після першого відділу почалися поодинокі виступи, декламації й танки. Маленькі дівчатка і хлопчики, які ніколи не бачили свого рідного краю, з любов'ю й запалом декламували про «нашу пеньку Україну».

В перерві між другою і третьою частинами програми до всіх присутніх звернувся Голова Центрального Укр. Громадського Комітету у Франції інж. С. Созонтов. Промова була стисла, але кожне її слово змушувало українське громадянство ствердити, що не всі ми є на висоті свого національного обов'язку, і що нова українська еміграція, розкинена по всьому світу, яка жила й живе в тяжких матеріальних і моральних умовах — більш свідомо й уважно

до всього, що є національно-громадським. Наша ж українська колонія у Франції — це здебільша стара еміграція, яка за 20-30 років поставила своє життя матеріально досить добре, але проте вона недосить свідомо, а часто й зовсім байдужа. Це відчувають всі наші українські установи, а зокрема ця четвергова школа, яка нараховує 30 дітей. Інж. С. Созонтов звернувся з закликом серйозно підійти до цього, бо лише власними гуртовими допомогоюми можливо заснувати або підтримувати ту чи іншу установу, яка є дзеркалом нашої духовної й національної сили. Після промови була проведена збірка на потреби школи, яка дала біля 11.000 франків.

Від Академічного Т-ва привітав керівництво школи п. проф. Шульгин, звернувши увагу на тяжкі умови праці і віддану роботу вихователів.

І знову дали слово дітям, що на протязі 3-ох годин дійсно захопили присутніх. У кінці програму янгол роздавав дарунки й гарні мальовничі книжечки.

Свято залишило по собі прекрасне враження. Керівники Дитячої Школи, Всечесним сестрам Службеницям та о. Жолкевичу велике спасибі за те, що вони дбають про виховання нашого молодого покоління, розуміючи, що це одне з найважливіших завдань нашої української еміграції.

СВЯТО СВ. МИКОЛАЯ В СОШО

25 грудня 1948 р., заходами Управи філії ОУРФ влаштовано в Сошо свято св. Миколая. Свято відкрито було промовою Голови філії п. Щербаня Дмитра. Потім діти біля освітленої ялинки проспівали колядку «Бог Предвічний», Ігор Нестерчук продекламував віршик св. Миколаєві. Місцевий аматорський гурток відграв картину в одній дії написану п. д-ром Нестерчуком «Святий Миколай серез українських емігрантів у Сошо». У виставі взяли участь: п. п. Щербань Дмитро, Капко Марія, Копилова Марія і Мішук Микола. Потім роздано було дітям подарунки. Хворим українцям, що не могли прибути на свято, вислано було святоточні посилки. П'янина Хомич Анна, п. п. Дармохид Ілько і Левицький Василь склали на потреби організації по 500 фр., за що їм щира дяка.

Замовляйте Календар «ГРОМАДИ» на 1949 р. Ціна — 25 фр.

АНГЛІЯ

СОЮЗ УКРАЇНЦІВ ВЕЛ. БРИТАНІЇ (С. У. Б.)

Союз Українців у Великій Британії був заснований в кінці 1945 р. для об'єднання всіх українців, що перебували в той час на теренах Англії. — Були це переважно українці з польського війська. Перший загальний З'їзд відбувся в 1946 р. — в Единбургу. Другий З'їзд відбувся в 1947 р. в Лондоні; третій — в 1948 р. в Лондоні. Наступний четвертий З'їзд має відбутися в березні 1949 р. в Лондоні.

Дійсних членів, що платять членські внески, на сьогоднішній день записано 22.500 чол., які організовані у 238 відділах СУБ-у (з виборними управами) та 108 осередках (з відпоручниками СУБ-у).

Головні органи СУБ-у, це: Голова — сот. Б. Панчук, Рада Союзу і Ділова Управа. — Діловим директором є сот. Ю. Сальський. Відділ культурно-освітній очолює п. Семчишин, він же є гол. редактором «Укр. Думки». Книгарню і Видавництвом завідує п. Яворський.

СУБ побудований на власних матеріальних засобах українців у Великій Британії і ні від кого грошової допомоги не одержує. Місячний бюджет СУБ-у виносить 1.500 фунтів (6.000 доларів), крім утримання всього ділового апарату.

Українці в Англії склали на фонд допомоги інвалідам 7.000 фунтів себто більше 10.000.000 франків; гроші ці лежать в банку на окремому рахунку.

За рік 1948, з 10 лютого по 31 грудня надійшло до канцелярії СУБ-у 29.000 листів. Вислано з канцелярії 33.000 листів.

Крім «Української Думки» видають журнал «Оса»; передплатників мають около 5.500; цифра ця постійно збільшується. — Книгарня робить місячний оборот біля 2.500 доларів (у рівновартості).

Як відомо, в Англії перебувало біля 9-ти тисяч білців Української Дивізії «Галичина». Ці люди спочатку перебували на стані воєноположених, а потім завдяки заходам Управи Союзу Українців у Великій Британії, на чолі якого стоїть сот. Б. Панчук, ці люди поступово були переведені на стан цивільних робітників. Управа СУБ-у дбала про те, щоб їх примістити на працю в самій Англії, чи то в індустрії, чи в сільському господарстві.

Але несподівано для Управи СУБ-у і для самих українців англійська влада, саме перед Різдвяними Святами, вирішила відправити до Німеччини біля 300 осіб, серед яких було більше сотні хворих та немічних. Треба було вживати рішучих заходів, мобілізувати всі впливи і зв'язки, інтерве-

ніювати перед належними чинниками для того, щоб відмінити видане розпорядження. Не зважаючи на незручність для таких заходів час — Різдвяні Свята — Управа СМБ-у справді виявила надзвичайну енергію й навіть вдалася з окремою петицією до його Величності Георга VI. Одночасно по філіях СМБ-у, у всіх частинах Англії, українські робітники, на знак протесту проти висилки їхніх земляків до Німеччини, оголосили страйк. І зусилля Управи СМБ-у дали позитивні наслідки: 29 грудня 1948 р. Міністерство Внутрішніх Справ Великої Британії видало надзвичайний комунікат, в якому сказано, що всі українці, які з причини непрацездатності були призначені до висилки, залишаються на терені Великої Британії. Про це було дано відповідні комунікати по радіо та в британській пресі. З числа призначених до вивозу будуть відправлені лише ті, які зголосилися їхати до Німеччини добровільно, та ті, які були карані підчас їхнього pobuty у Великій Британії, а цих разом є біля 80-ти осіб. Решта ж — важко хворі (біля 105 осіб), та яким відмовили в праці з огляду на стан здоров'я (біля 73 осіб), як також ті, які спочатку відмовились від праці з різних причин у сільському господарстві (біля 70), залишаються в Великій Британії.

Приймаючи на увагу специфічні умови перебування чужинців на території Великої Британії, треба вважати цю перемогу СУБ-у, як складення дуже важкого іспиту в його діяльності. Цим фактом СУБ показав свою організаційну силу, а разом з тим надзвичайне вміння переборювати труднощі, які стоять на його шляху.

Цей випадок і ця перемога нехай послужать прикладом для центральних організацій українських у всіх тих країнах, де перебувають наші емігранти.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

11 січня 1949 р. в околицях Ліону після десятилітньої хвороби, помер на 51 році життя п. Щербатого Теодот — родом з Чернівцівщини, підстаршина Охорони Головного Отамана Симона Петлюри. Покійний приїхав до Франції в 1925 р. Працюючи на чужині, захворів. Хвороба перейшла в тяжкі форми, що врешті й привело в трагічному кінці. Покійний залишив по собі вдову та 6 дітей, найменшому з яких 8 років.

Нехай чужа земля буде йому
пером.

До редакції Громади надіслано дві відбитки д-ра Г. Лужницького з «*Coup d'Oeil à l'Est*» (1re Année, Fascicu e 2) — «*L'aspect contemporain 'de l'Eg ise de l'Est*» і «*L'Emigration Ukrainienne*». Ці замітки річево трактують порушені питання.

ВІД УКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ГРОМАДИ В ПІРИЖІ

Нова Управа Української Студентської Громади в Парижі вибрана Загальними Зборами 10 січня 1949 р. складає отсим щиру подяку Його Ексцеленції Кир Іванові Бучкові, КоДУС-ові у Франції, Товариству «Учіться Брати Мої», Французькому Катлицькому Координаційному Комітетові, Українській Громадській Опіці, всім Допомоговим Товариствам і всьому українському громадянству за принесену поміч студійчій молоді.

З огляду на те, що матеріальний стан нашого студентства є надзвичайно тяжкий, просимо о дальшому поміч і звертаємося до Українського Громадянства взагалі, а Допомогових Організацій зокрема, підтримувати і надати активно українське студентство.

Просимо всіх осіб, які посідають щонебудь з майна УСГ (як словники, книжки, меблі т.і.) подати про це листовно до відомої Управи УСГ на слідуючу адресу : Українська Студентська Громада, Paris, rue Taine 13.

Отсим повідомляємо всіх українських студентів Парижа, що 5-го лютого ц. р. о годині 15.30 в приміщенні Домівки УСГ (13, rue Taine) відбудеться Звичайні Ширші Сходили Студентської Громади.

За УПРАВУ УСГ :

Голова : КОДЕЛЬСЬКИЙ
Секретар : ГАРДЕЦЬКИЙ

[illegible]

ОГЛОШЕНИЯ

У неділю 30 цього січня, в день спомину свята Крут, в Паризькій УАПЦ Церкві (5, rue Gasnier Guy) служба Бога почнеться о год. 10 а після неї о год. 11.30 буде відправлена урочишта панахида з виносом військових прапорів.

Після панахиди, там же в Українському Клубі відбудеться Академія, підчас якої буде виголошено доклади п. сотн. П. Василіва і учасника подій п. Шенуна.

**Український Центральний Громадський
Комітет у Франції**

В л а ш т о в у, є

в неділю 30-го Січня 1949 р. точно о 20-тій год. 30 хв.
в «Саль Жеогр фік» — 184, Бульвар Сен Жермен Париж 6
п нагоди річниць проголошення Самостійности України та
Сборности Земель Її

Урочисту Академію

Просимо всіх українців чисельно прибути на це Свято.

ДО ПОБРАТИМІВ-ВОЯКІВ

Звертаюся до Вас з оцим закликом з приводу великих учасних подій, які сталися серед українського суспільства, а саме : створення Української Національної Ради з її Виконним Органом, себто — підсилення свіжими політичними силами нашого всеукраїнського Державного Центру з 1917-1920 рр.

В такий час мимоволі в пам'яті нашої відроджується вся героїчна боротьба нашої Української Армії, в якій ми, дорогі побратими, брали найактивнішу участь — за ідеал нашого народу бути вільним господарем на своїй землі, творити лад у своїй державі, ні від кого незалежний.

Наш шлях до незалежності дуже тяжкий... Він густо усяяний жертвами нашого народу та політий щед्रो кров'ю... Але чи ж ми не знали, коли ставали до цієї боротьби, що воля не дається, а виборюється? Знали!! І це не спинило й не спинить нашої боротьби, якою б кривавою й жертвенною вона не була... І хоч сьогодні ми розкидані по чужині, хоч сьогодні на наших землях шаліє скажений ворог — то все таки українська душа, як тут на чужині, так і там на рідних землях, живе в одному стремлінні — до незалежної Соборної Української Держави, й не спинити її нікому й ніколи, як не спинити свого Дніпра...

В ім'я славного минулого й кращого завтра, — поки ще вийдуть відповідні урядові розпорядки, — я, кол. старшина-вояк Армії УНР, складаю на Українську Національну Раду свій денний заробіток 500 фр. (вплачую на пошт.konto «Громади») і закликаю всіх українців-вояків виконати цей святий для нас обов'язок.

З вояцьким привітом Сотн. ГУЛЯ

СПРОСТОВАННЯ

В ч. 23 «Громади» був приміщений надісланий допис з помилковою інформацією про прізвище особи, вінчання якої відбулося в Альгранжі. — Це було вінчання пана Дмитра Лоби з панною Ніною Івасенко.